

[इंग्रजीमध्ये टंकालिखित केलेल्या न्यायनिर्णयचा मराठी अनुवाद]

[१९९६] २ एस.सी.आर. ३२२

श्रीमती गुरनाम कौर आणि इतर

विरुद्ध

पूरन सिंग आणि इतर

फेब्रुवारी ८, १९९६

[न्या. के. रामास्वामी आणि न्या. जी. बी. पटनायक]

हिंदू विवाह अधिनियम, १९५५ :

१९७६ च्या सुधारित अधिनियम ६८ नुसार सुधारित कलम १६ - कलम १२ अन्वये पूर्वअटी रद्द करण्यात आल्या आहेत - अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी विवाह हा शून्य विवाह म्हणुन घोषित करण्याची गरज नाही - परिणामी, विवाह वैध ठरल्याप्रमाणे, मूल कायदेशीर असेल, मग ते सुधारित अधिनियम, १९७६ च्या अंमलबजावणीपूर्वी असो किंवा नंतर- म्हणून, मूल तिच्या वडिलांच्या मालमत्तेत तिच्या वाढ्याचा हक्कदार आहे.

दिवाणी अपील अधिकारिता - दिवाणी अपील क्रमांक १५४२/१९७५.

पंजाब व हरयाणा उच्च न्यायालयाने आर.एस.ए. क्र. १३१४/१९७३ मध्ये दिनांक १४.८.७५ रोजी पारित केलेल्या न्यायनिर्णय व आदेश वरून.

अपीलकर्त्यासाठी - व्ही.सी.महाजन, एस.के.मेहता आणि पी.एन.पुरी.

उत्तरवादींसाठी - अरविंद मिनोचा.

न्यायालयाचा आदेश खालीलप्रमाणे पारित करण्यात आला :

या अपीलमध्ये एकच प्रश्न आहे की अपीलकर्ता तिचे वडील राम सिंग यांचे वैध अपत्य आहे का? जरी, सर्व न्यायालयांना ती राम सिंग आणि तिची आई गुरनाम कौर यांची मुलगी असल्याचे एकाच वेळी आढळले असले, तरी जी गुरनाम कौरचे तिच्या आधीच्या पतीशी असलेले लग्न कायदेशीररीत्या संपुष्टात न आल्याने ती बेकायदेशीर मुलगी असल्याचे आढळून आले आहे. हिंदू विवाह अधिनियम, १९५५ च्या कलम १६ मध्ये १९७६ च्या दुरुस्ती अधिनियम ६८ द्वारे दुरुस्ती करण्यात आली आहे :

“कलम ११ खाली एखादा विवाह शून्य व रद्दबातल असला तरीसुद्धा, अशा विवाहसंबंधातून झालेले जे अपत्य, तो विवाह विधिग्राह्य असता तर औरस ठरेल असते, असे कोणतेही अपत्य औरस ठरेल – मग ते अपत्य विवाहविषयक कायदे (विशोधन) अधिनियम १९७६, (१९७६ चा ६८) याच्या प्रारंभापूर्वी जन्मलेले असो वा नंतर जन्मलेले असो वा नंतर जन्मलेले असो, आणि त्या विवाहाच्या बाबतीत या अधिनियमान्वये शून्यतेचा हुकुमनामा देण्यात आलेला असो वा नसो आणि या अधिनियमाखाली विनंती अर्ज केल्यावरून नव्हे तर अन्यथा तो विवाह रद्दबातल ठरवण्यात आलेला असो वा नसो.”

दुरुस्तीपूर्वी विवाहाबाबत शून्यता ही न्यायालयाच्या हुकुमनाम्याद्वारे घोषित करणे ही पूर्वअट असते. सन १९७६ च्या दुरुस्ती ६८ मध्ये तो रद्द करण्यात आला असून कलम ११ अन्वये विवाह अमान्य असला तरी अशा विवाहातून जन्माला आलेले कोणतेही मूल जे

विवाह वैध असते ते १९७६ च्या घटनादुरुस्ती ६८ च्या प्रारंभापूर्वी किंवा नंतर जन्माला आले असेल आणि त्या विवाहाच्या संदर्भात अमान्यतेचा हुकूम देण्यात आला आहे की नाही हे वैध ठरेल. अधिनियमांतर्गत याचिकेवर अन्यथा विवाह अवैध मानला जातो की नाही यावर कारवाई करा. अशा प्रकारे, हे स्पष्ट होईल की कोणत्याही पक्षाच्या याचिकेवर विवाह अमान्य घोषित करणे किंवा दुसऱ्या शब्दात, कायद्याच्या कलम १२ अंतर्गत पूर्वअट असलेल्या हुकुमनाम्यानुसार विवाह अवैध घोषित करणे रद्द केले जाते. परिणामी, जणू विवाह वैध झाला असेल, तर असे मूल १९७६ चा अधिनियम ६८ लागू होण्यापूर्वी किंवा नंतर जन्माला आले असेल तर ते मूल वैध असेल. हिंदू उत्तराधिकार कायदा, १९५६ च्या कलम ८ अन्वये परिशिष्ट १ नुसार अपीलकर्ता रामसिंग यांची मुलगी असल्याने तिच्या वडिलांच्या मालमत्तेवर हक्कदार आहे. त्यानुसार हुकूम मंजूर केला जातो. अल्पवयीन मुलाचे पालक नेमण्याचा अर्ज मंजूर आहे.

त्यानुसार अपील मंजूर केले जाते.

अपील मंजूर .

X-X-X-X-X-X

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्याय निर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X-X-X